

EESTIAEGNE ELEGANTNE MEEES

Vabariigi 90. aastapäeva puhul on igati sobilik heita pilk tagasi ja vaadata, millised olid eestiaegse ühiskonna ootused mehele nii tema käitumise kui ka riietuse suhtes. Kas ja kuidas mees vaba aega veetis, kuidas lõõgastus, mida oluliseks pidas?

TEKST SIRJE PALLO,
EESTI AJALOOMUUSEUMI
PEAVARAHOIDJA

FOTO EESTI AJALOOMUUSEUMI
ARHIIV

**Pottseppade tsunfti
meistrite tervitus
20. sajandi algusest.**

SELLE JA PALJU MUU KOHTA maalib põneva pildi toleaeagne ajakirjandus, mille abiga ongi kavas järgnevates Gentlemani numbrites lähemalt tutvustada 1920.–1930. aastate meest.

20. sajandi algust kuni I maailmasõjani võib Euroopas pidada traditsioonilise aadlikultuuri luigelauluks. Teaduse ja tehnika saavutused, usuline võõrandumine, uued poliitilised liikumised ning võitlus naiste ja meeste võrdsete õiguste eest rajasid teed uuele ühiskonnakorraldusele. Vana maailma lõppvaatuseks sai I maailmasõda – sõjast väljunud Euroopa hakkas vormistama uut, juba 20. sajandi identiteeti. Järgnevaid aastaid kuni 1929. aasta majanduskriisini võib pidada hedonismi võidukäiguks.

Suhtumist “Võtta elut kõik, mis võtta annab” kirjeldavad arvukad 1920. aastate raamatud ja filmid. Hinnas oli noorus, kiired autod ning džässmuusika.

Need sõjajärgses Euroopas levivad meeleolud jõudsid Eestisse märgatava hiline misega. Ratsionalistlik ja vaoshoitud talupojamentaliteet ühelt poolt ning äsja loodud riigi raske majanduslik olukord teiselt poolt ei soodustanud uudsete moe- ja käitumisharjumuste kiiret levikut eesti meeste hulgas. Veel 1927. aastal avaldab Inglise suure riideäri sakslasest esindaja arvamust, et “daamid on siin kõik väga rikkad, käivad lakeid kaasas. Pärast selgub, et tegemist on siiski daamide kavaleride ja meestega. Daamid on maitsekalt riides, mehed aga odavalt, kortsunud ja pressimata”.

Siiski leidis ka Eestis hulgaliselt ärksaid hinge, kes võlutult jälgisid arengut Euroopa suurlinnades, võimaluse korral seal end harimas käies ning võimaluse puudusel leppides kinolinadel jooksvate hollywoodilike unelmatega. Alternatiiv uue aja nõudmistega kursis olemiseks oli tutvumine kättesaadava ajakirjandusega. Nimelt just 1920. aastatel hakati ka ajalehtede ja ajakirja-

de veergudel rohkem tähelepanu pöörama rahva maitse arendamisele ning antakse soovitusi käitumise lihvimiseks. Oma moenurga saavad isegi mehed. Tähelepanu ei pöörata mitte üksnes rõivastuse küsimustele, vaid ka maneeride lihvimisele, tutvustatakse uuemaid seltskonnamänge, autosõidureegleid, moeajalugu ja palju muud.

Aga juba 1918. aasta suvel oli kirjanik K. A. Hindrey avaldanud arvamuse meeste riietusprobleemidest. Kuna sel majanduslikult raskel ajal ei jõudnud mehed endale uut ülikonda osta, olid laialt levinud ülikonna ümberkäänamise töökojad. Et ülikonnast võtta kõik, mis võtta annab, soovitas härra Hindrey Saksamaa eeskujul osavatel nõelujatelgi paikamistöökodadele mõelda ja kindlasti ka jalanõude lappijatel tööle asuda. Elegantne mees pidi ülikonda jääma ka raskel ajal!

Järgmisel korral jätkame teemal “Riided teevad inimese”.